

Bir Kayışın Tesiri

Ömer Seyfettin

Bir Kayışın Tesiri — Ömer Seyfettin

Ömer Seyfettin 1920 yılında öldü. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca eserin özgün metni kamu malıdır.

Metin, Vikikaynak (tr.wikisource.org) aktarımından alınmıştır:

https://tr.wikisource.org/w/index.php?title=Bir_Kayışın_Tesiri&oldid=141198 (revizyon 141198). Bu aktarım Creative Commons Atıf-AynıLisanslaPaylaş 4.0 (CC BY-SA 4.0) lisansıyla paylaşılır; bu PDF de aynı lisansla serbestçe paylaşılabilir.

pdfkitaphane.com

Bir zabıt arkadaşım ile oturuyorduk. Yanımızdaki masada iri, palalıyıklı, kocaman kalpaklı bir babayiğit, çetin bir Çerkes şivesiyle karşısında sıralanmış irili ufaklı kalpaklılara birşeyler anlatıyordu. Daha Kafkasya'dan yeni gelmiş sanılacaktı.

- Demek yollar açıldı, dedim.

Arkadaşım,

- Hangi yollar? diye yüzüme baktı.

- Hangi yollar olacak, Karadeniz yolu.

- Nereden bildin?

- Baksana şu hemşeriye... İşte mutlaka yeni gelmiş olacak.

- Hangi hemşeriye?

Sağımızdaki, yanağından kan damlayan iri Çerkesi gösterdim. Arkadaşım bir kahkaha attı. Azıcık daha katılacaktı.

- Çerkes taklidi yapar!

- Güldürmek için mi?

- Hayır.

- Ya niçin?

- Kendini Çerkes zannettirmek için.

...

Tekrar koca kalpaklı babayiğide baktım. Hiç Türkçe bilmez bir Çerkes fesahatiyle başını ağır ağır sallayarak elindeki gümüş savatlı kamçıyı çizmelerinin uzun konçlarına vurarak, takır tukur konuşuyordu. Sandalyeye ata biner gibi binmişti.

- Şaka etme, dedim, bu halis muhlis Çerkes...

Arkadaşım yemin etti:

- Vallahi değil...

- Ne biliyorsun?

- Nasıl bilmem, benim sınıf arkadaşım.

- Ne gülüyorsun?, dedim.

- Ayol o Çerkes değildir! dedi.
- Ey, lisanına ne diyeceksin?
- Zabit mi?
- Evet, fakat cuma günleri böyle Çerkes gibi giyinir.

Merak ettim:

- Çerkes değil diyorsun, Gürcü mü?
- Hayır.
- Çeçen mi?
- Hayır.
- Lezgi mi?
- Hayır.
- Ya ne?
- Türkoğlu Türk!
- Nereli?

- İstanbullu... Anası Germiyanzadelerden. Babası... Mirliva olduğu halde daha dilini düzeltememiş bir Kastamonulu idi...

O halde bu Türk, niçin herkese kendini Çerkes zannettirmek istiyor? diye sordum. Arkadaşım tekrar bir kakhaha attı.

- Bak sana anlatayım niçin, dedi. Bu sahte Çerkesin adı Mahmut Beydir. İdadi ikinci sınıfa kadar hiçbir milliyet iddiası yoktu. O sene ramazan tatilinde bir arkadaşı kendisine Karamürsel'den gayet zarif bir Çerkes kayışı getirdi. Bu kayışı hepimiz gördük. Hakikaten nefisti. Gümüş savatlı tokaları ağır, kayışı siyaha yakın koyu lacivertti. Gümüşten üç büyük sarkıntısı vardı. Mahmut bey bu kayışı beline taktı. O günden itibaren Türklerle konuşmamağa, hep Çerkeslerle düşüp kalkmağa başladı. Ertesi sene hiç tanıdığı olmadığı halde tezkere getirerek Karamürsel'e sılaya gitti. Harbiyeye geçtiğimiz zaman Mahmut Bey, Türk şivesini kaybetti. Büyük fedakârlıklar yaparak piyadeden süvariliğe becayiş etti. Zabit

çıktığımız zaman Türkçe'yi unutmuştu. Ama, Çerkesceyi de öğrenemedi. Öğrendiği mükemmel bir Çerkes şivesiydi. Adını alay için "Çerkes Mahmut" takmıştı. O buna kızmaz, hatta iftihar ederdi. Zabitken meşhur bir Çerkes paşaya intisap etti. Onunla İstanbul'a sürüldü. Kafkasya'ya kaçtı. Milleti ile hiç münasebeti olmayan yerleri öz vataniymiş gibi gezdi, dolaştı. Bir Çerkes kıızıyla evlendi. Hürriyetten sonra İstanbul'a geldi. Artık işi gücü Çerkeslik için çalışmak oldu. Her yerde şu işittiğin garip şive ile "Adige" propagandası yapmağa başladı. Kastamonulu paşa babasından kalan serveti Çerkes Tarihi'ni yazacak muharrire adadı.

Kafkasya'dan yeni gelmiş sandığım sahte Çerkes Türke tekrar baktım.

- Acaba akrabaları içinde Çerkes filan yok mu?

Arkadaşım,

- Yok be yahu! diye elini taş masaya vurdu, halis muhlis Türk diyorum! Hâlâ bir kelime Çerkesce bilmez. Sınıf arkadaşımın Karamürsel'den getirdiği Çerkes kayışında sanki bir tılsım vardı. O andan itibaren Çerkeslik sevdasına düştü.

Arkadaşım yarım saat kadar Çerkes Mahmut beyin gülünç menkıbelerini anlattı. Hâli tavrı son derece babayiğitvari olan bu kahraman, meğer ömründe hiçbir muharebeye girmemiş. Son derece korkakmış. Daima tanıdıklarının iltimasıyla seferberlik zamanını geri hizmetlerde geçirmiş.

Biz konuşurken Çerkes Mahmut bey gülerek, yanındakilere Çerkesce şakalar ederek kalktı. Büfenin önünde durdu. Para veriyordu. Çantasını pantolonunun cebinden çıkarırken gördüm. Belindeki yirmi sene evvel Karamürsel'den hediye gelen kayışın savatlı gümüş sarkıntılarını pırl pırl parlıyordu. Türklerin hariçten

kendi içlerine gönüllü bir tek "Millettas" celbedecek böyle
ehemmiyetsiz kayışçıkları bile olmadığını düşündüm.